

Ved EU's ydre grænse:

“ Så tog de os én ad gangen ud af vognen og slog os med knipler. En gav mig et knæ i maven

INDENDØRE. Flygtningene og migranterne slog i første omgang lejr ude i det bakkede grænseland mellem Bosnien-Hercegovina og Kroatien, men blev for nogle uger siden flyttet ind i et par nedlagte fabrikker. En ung mand har endnu ikke fået tildelt en køjeseng og hviler sig her på en feltseng i en tidligere plastikfabrik i udkanten af Velika Kladusa.

TØJTØRRING. De senest ankomne til lejren i den nedlagte plastikfabrik er indkvarteret i et kæmpe telt i fabrikkens gård. Teltet opvarmes med hjælp fra to benzindrevne varmekanoner. Nogle af mændene har fundet ud af, at man kan skrue et låg af, så kanonen sender varm luft ud gennem et hul. Der lyntørres de deres våde tøj.

I de frosne bakker i det nordvestlige Bosnien-Hercegovina bor nogle tusinde mennesker i nedlagte fabrikker, mens de samler mod og kræfter til at krydse grænsen til Kroatien og dermed til Den Europæiske Union. Mange bliver fanget og sendt tilbage til lejrene syd for grænsen. Som regel får de først bank af det kroatiske grænsepolit, som også smadrer de flygtendes mobiltelefoner og stjæler deres værdier. Og deres sko.

KJELD HYBEL, BOSNIEN-HERCEGOVINA (TEKST)

JACOB EHRBAHN (FOTO)

De er nogenlunde lige høje. Eller lave. De når mig kun til hagen. Begge er iført huer og varme jakker. Den ene hedder Nur Alam og har et lidt tyndt fuldskæg. Den anden, Haris Haq, har kun overskæg.

De står i det kolossale og råkølde partelt og smiler, som havde de netop fået øje på et nært familiemedlem. Bag dem står et halvt hundrede køjesenge fyldt med slukørede mænd.

Haris og Nur oplyser, at de er fra Myanmar. Jeg får knap nok sagt, at jeg er fra Danmark, før Haris smiler endnu bredere. Et lykkeligt smil med hvide tænder hele vejen over.

»Jeg elsker Danmark«, proklamerer han. »Det er min store drøm at komme til Danmark.«

Dén tygger jeg lidt på.

Og spørger så, hvorfor i alverden Danmark står øverst på hans ønskeseddel?

»I har en fantastisk statsminister«, forklarer Haris. »Er det ikke rigtigt?«

Straks forestiller jeg mig Lars Løkke Rasmussen stå ved siden af Inger Støjberg, som muntert skærer i en kæmpe kage for at fejre, at det nu praktisk talt er umuligt for fremmede at slippe ind i Danmark.

Sådan et billede har Haris vist aldrig set, og jeg kan ikke få mig selv til at ødelægge hans gode humør. Ikke efter alt det, han og Nur har været igennem.

De er rohingya-muslimer og flygtede fra den burmesiske hær, da den i august 2017 gik i gang med at myrde og fordrive rohingyaerne i Myanmar. Tjenstvilligt assisteret af buddhistiske munke.

I et år og fem måneder har Haris Haq på 22 og Nur Alam på 26 sammen med en tredje ven været på farten. Tit til fods.

De tre har vandret gennem Indien, Pa-

24.000 flygtninge søgte ind i EU ad denne rute i 2018.
4.000 er strandet i Bosnien-Hercegovina

kistan, Iran, Tyrkiet, Grækenland, Makedonien og Serbien. Mere end én gang er de blevet fanget og smidt tilbage over en grænse. Så prøvede de igen, indtil det lykkedes. De har arbejdet fem måneder på tekstil- og skofabrikker i Istanbul og baksset tunge kasser af og på lastbiler i Athen.

Nu er de tre venner så nået frem til det gudsforslattede sted i udkanten af den lille by Velika Kladusa i det nordvestlige hjørne af Bosnien-Hercegovina. Få kilometer fra grænsen til Kroatien og dermed på dørtærsklen til Den Europæiske Union.

Kan de bare slippe ind i den union, skal det hele nok gå. Så kan de sikkert sagtens nå frem til Danmark. Tænker de.

Luften af uvaskede mænd

Jeg træder ud af det store telt og er lige ved at skvatte på den isglatte asfalt.

Det har sneet i et døgn. Om natten synker temperaturen til minus 6-8 grader, og frosten lægger en dæmper på lejrboernes vandrest. Det er mest om natten, de forsøger at krydse grænsen, og selv uden kulden er det en farlig tur.

Vi befinder os på en tidligere plastikfabrik ved navn Miral. Til venstre for mig tårner fabrikshallen sig op. Det er derinde, Haris og Nur og de fleste andre af de rundt regnet 600 flygtninge og migranter i denne lejr sover.

En hel del af dem står lige nu med sne på skuldrene i en lang række og venter på at få en tallerkenfuld pasta med en ubestemmelig sovs. Frivillige fra Røde Kors kommer tre gange om dagen og serverer et måltid, mens muskuløse vagter fra et privat firma holder orden.

Langt de fleste i køen er mænd. Flere af dem med bare fødder i klipklapper.

Fotografen og jeg baner os vej ind i fabrikkshallen, som er fyldt op med køjesenge. Her lugter, som der lugter, når flere hundrede mænd, der sjældent kommer i bad, bor i samme rum.

Indtil for nogle uger siden sov mange af flygtningene i tynde campingtelte i en lejr ude i det bakkede landskab. Da temperaturen for alvor dykkede, besluttede myndighederne at flytte dem til fabrikkhallen, hvor der i det mindste er lidt varme. Det er FN's migrantorganisation, IOM, der driver lejren.

Vi falder i snak med en høj, slank mand med hætte over hovedet og mørke rande under øjnene. Han hedder Ahmed Shtat og er palæstinenser fra Gazastriben, hvor han var engelsklærer. Han er 28 år, men ser ældre ud. En lang og lydende skikkelse.

Der er gået to uger, siden han sidst forsøgte at krydse grænsen. Han er sta- ▶

HVILELØST.

I byen Bihac i den nordvestlige del af Bosnien-Hercegovina har FN's migrationsorganisation (IOM) indrettet en flygtningelejr i en tidligere køleskabsfabrik. For tiden huser lejren mere end 2.000 mennesker, hvoraf hovedparten er enlige unge mænd. Mange af dem er fra Pakistan, men her er også folk fra Nordafrika og Mellemøsten. De fleste bor i store telte, der er slået op i fabrikkens store haller. Der er ikke meget andet at tage sig til end at tjekke mobiltelefonen og vente på den næste maduddeling. ▶

VOLDEN. De fleste beboere i Miral-lejren fortæller, hvordan de kroatiske grænsevagter systematisk banker og ydmyger dem, når de bliver fanget. Den 29-årige iraker Ahmad Hadi siger, at han har været i Kroatien over 20 gange. Hver gang har han fået bank, inden han er blevet sendt tilbage til Bosnien-Hercegovina.

dig så rystet efter det forsøg, at det nok varer et stykke tid, inden han prøver igen.

Han fik et knæ i maven

Faktisk kom Ahmed Shat fint over grænsen og vandrede hele vejen gennem Kroatien, til han nåede Slovenien. Det tog tre dage. Han vadede ud i den nedkølede grænseflod Kolpa og gav sig til at svømme.

»Jeg var ved at drukne i den stærke strøm. Det var meget koldt«, siger Ahmed Shat. »Jeg var følelsesløs i den nederste del af kroppen«.

På den slovenske side af floden stod grænsepolitiet og betragtede hans kamp for at komme over.

»De hjalp mig ikke«, konstaterer han. »Hvis du ser et dyr, der er ved at drukne, prøver du at hjælpe. Så hvad med et menneske?«.

De tog ham med til politistationen og spurgte, hvorfor han var kommet?

»Jeg sagde, jeg bare ville have et fredeligt sted at leve. Tror du, Slovenien er et fredeligt sted at leve, spurgte de. Ja, det troede jeg. Så tog jeg fejl, sagde de ... Men i det mindste slog de mig ikke«.

De fragtede ham bare tilbage over floden og overgav ham og de otte andre i gruppen til kroatisk politi. Da det blev mørkt, kørte politiet dem til den bosniske grænse. De sprøjtede peberspray i deres øjne, siger Ahmed.

»Så tog de os én ad gangen ud af vognen og slog os med knipler. En gav mig et knæ i maven«.

Det foregik på toppen af en træklædt bakke. Grænsebetjentene pegede ned ad bakken og sagde: »Dernede er Bosnien«.

»Og så skubbede de os ned«.

Hans kone og to døtre på tre og fire år

befinder sig stadig i Gaza-striben. Det er som et fængsel der, forklarer Ahmed Shat. Konstant ballade. Han vil til Belgien, hvor han har venner. Og så skal familien følge efter. Han savner dem som ind i helvede.

»Lige nu ved jeg helt ærligt ikke, hvad jeg skal gøre. Måske venter jeg, til det bliver varmere. Så er de måske også holdt op med at slå folk ...«.

»Nogle gange tager de også vores skov«.

De tror, jeg er død

Ahmed Shat viser os rundt i fabrikkshallen. Mænd ligger på køjesengene og kigger på os med udtryksløse øjne. Alle har hegnet deres køjer ind med tæpper for at skabe en slags privatliv. Beklumrede tæppehuler.

I den fjerneste ende bor Miral-lejrens få familier. De mest sårbare. Dem skal vi helst ikke forstyrre, formaner IOM-personalet.

Men en tørklædeklædt kvinde fra Syrien insisterer på at tale med os, da hun hører, vi er danskere. 39-årige Yasmin Harzoun. I tre måneder har hun befundet sig i Bosnien sammen med en noget ældre mandlig bekendt. Hun virker temmelig desperat.

Yasmin Harzoun er sygeplejerske og hjalp sårede oprørere i omegnen af Damaskus, indtil hun blev arresteret og smidt i fængsel. Syv måneder, lød dom-

men på. En af hendes brødre blev dræbt i den syriske krig. To andre brødre blev såret, fortæller hun.

Hendes mand flygtede til Danmark for tre år siden og fik siden de tre mindreårige børn derop, to piger og en dreng. Yasmin skulle også have været med, men hun sad i fængsel, da de danske udlændingemyndigheder via Skype ville have bekræftet hendes eksistens.

Så nu kan hun ikke blive familiesammenført, fordi de mener, hun ikke eksisterer, forklarer Yasmin Harzoun.

»De tror, jeg er død«, siger hun.

Derfor prøver hun at kæmpe sig vej til Danmark, til sine børn, via det, der kaldes den nye Balkanrute. Den gamle op gennem Serbien til Ungarn er for længe siden snøret til af det ungarske grænsehegn.

Den nuværende rute går fra Grækenland gennem Makedonien og Serbien til dette kuperede grænseland i Bosnien-Hercegovina. Herfra fortsætter de flygtende, hvis de har heldet med sig, gennem Kroatien og Slovenien til Italien og videre op i Europa.

På det seneste er ruten blevet en af de mest benyttede indgange til Den Europæiske Union for migranter og flygtninge. I 2018 talte IOM sig frem til, at omkring 24.000 mennesker rejste ind i Bosnien-Hercegovina med en plan om at komme videre til Kroatien. Året før var det kun 785.

»Tre gange har vi forsøgt at komme over grænsen. Hver gang tog de kroatiske grænsevagter vores penge og vores mobiltelefoner og sendte os tilbage her til«, siger Yasmin Harzoun.

Hun henter sit pas og identitetskort inde i tæppehulen for at dokumentere, at hun er den, hun er. Som gjorde papirerne hende mere levende. Men hvad stiller hun op? Hun ringer sin ene datter i Danmark op, via Skype. Så vi kan tale med hende.

En teenagepige toner frem på skærmen. Hun sidder på et værelse et sted i Randers og ser forvirret ud. Vi aner ikke, hvad vi skal sige.

Bedøvelse skal klare slagene

Det kaldes *push backs*, når flygtninge og migranter sendes tilbage over grænsen, fra det ene land til det andet.

Ifølge europæiske regler er det ulovligt at sende de flygtende tilbage uden at give dem chancen for at søge asyl. Alligevel er det blevet hverdag, at EU-lande bruger *push backs* som led i den stadig skrappere bevogtning af unionens ydre grænser.

Ikke bare her på grænsen mellem Bosnien og Kroatien, men også på landegrænsen mellem Grækenland og Tyrkiet.

Alle, jeg taler med i Miral-lejren, fortæller varianter af den samme historie om det kroatiske grænsepolitets voldelige overgreb, som også er rigt dokumenteret af organisationer som Human Rights Watch, No Name Kitchen og Border Violence Monitoring.

Og skulle man alligevel være i tvivl, behøver man bare kaste et blik på de mange mænd med buler, skrammer og blå mærker, der humper rundt i den her lejre.

“**Måske venter jeg, til det bliver varmere. Så er de måske også holdt op med at slå folk**

Ahmed Shat, 28-årig palæstinensisk engelsklærer

FRISØREN. Ingen flygtningelejr uden frisør. Muhammad er 33 år og fra Algeriet. Han har boet fem måneder i den tidligere plastikfabrik, hvor han tjener lidt penge ved at klippe de andre flygtninge i lejren. Han vil gerne til Tyskland, hvor han har en søster. I stolen sidder en 25-årig landsmand, der også hedder Muhammad.

Nogle af lejrens beboere ved ikke rigtig, om de gider tale med en skide journalist, for hvad skulle det hjælpe?

Sådan siger for eksempel Samir Ali, en ung, vred ingeniør fra Yemen. Men så må han alligevel have luft:

»Hvorfor opfører de kroatiske grænsevagter sig sådan? Vi vil jo ikke blive i Kroatien. Ingen vil blive i Kroatien. Jeg sagde til min familie, at jeg ville hen til et sted, hvor de tog menneskerettighederne alvorligt ...«

Samir Ali stikker sit ansigt helt tæt hen til mit for at være helt sikker på, at jeg fatter det her: »Men ingen har lyst til at forlade sit eget land. Tro mig!«

En fyr med tophue, hvis nationalitet jeg ikke fanger, fortæller, at han var med i en gruppe, som nåede frem til den slovenske grænse, da politiet indhentede dem. Betjentene skød op i luften.

»Min ven blev bange og sprang i floden og druknede ... Så opgav vi og tog tilbage hertil.«

En palæstinenser fortæller, at nogle migranter tager stærk smertestillende medicin som for eksempel Tramadol, inden de begynder sig af sted mod grænsen. Tramadol er et morfinlignende middel, som påvirker de områder i hjernen, der registrerer smerte.

»De tager dem især på denne kolde tid. For bedre at kunne klare smerten, når du går så langt«, siger han. »Og så mærker du ingenting, når de slår dig.«

Palæstinenserne tilføjer: »Men bagefter bliver du skør. Nogle skærer i sig selv.«

Brutaliteten stiger

Hver formiddag fra mandag til fredag triller en hvid minibus fra Læger uden Grænser ind i fabriksgården.

Så stiller flygtningene sig i kø for at blive lappet sammen eller få behandlet de lidelser, der let indfinder sig, når man er stuvet sammen under rimeligt uhygiejniske forhold. Bakterierne flyver uden problemer fra den ene køje til den næste. Det samme gør lus og fnat.

Og så er der selvfølgelig de skader, migranterne får under deres natlige forsøg på at slippe ind i Kroatien og Slovenien.

»Hver uge kommer patienter og klager over grænsevold«, siger Maham Hashmi, som er en af de tolke, der oversætter for læger og sygeplejersker. Hun er selv pakistaner, men italiensk statsborger med bopæl i England.

»Og skaderne svarer til de historier, folk fortæller os. Hvis for eksempel en patient siger, at han blev slået med knipler, blev sparket eller fik sprøjtet peberspray i øjnene, så ser vi skader, der stemmer overens med historien.«

Og det er almindelige historier? »Ja, det er det. Vi har også haft folk med brækkede knogler. Og vi ser det mere og mere«, siger Maham Hashmi.

Er det jeres fornemmelse, at brutaliteten tager til?

»Ja. Det er overraskende ...«, hun tøver lidt. Læger uden Grænser er en organisation, som per definition er nødt til at være neutral. Men Maham Hashmi er tydeligt påvirket af det, hun oplever, og taler videre for egen regning.

Hun sammenligner grænsevolden med den, som med stor flid blev udfol-

det ved den ungarske grænse. Der bankede man folk på en måde, som ikke bagefter kunne ses.

»Deres brutalitet var mere udspekuleret.«

Maham Hashmi fortæller, at de kroatiske grænsevagter nogle gange spørger de flygtende, om de er muslimer. Svarende ja, tvinger man dem til at drikke alkohol.

»Vi ser en meget individualiseret vold baseret på, hvem du er, og hvor du er fra«, siger hun.

»Jeg hører historier om, at der udøves meget mere vold mod pakistanere end mod andre flygtende. Det hænger nok sammen med, at pakistanske tropper kæmpede mod bosnierne mod kroaterne under Balkankrigen.«

Omvendt er grænsepolitiet tilsyneladende mildere stemt over for syrerere.

Med sneen og frosten er der også begyndt at dukke patienter op med underafkøling og forfrysninger. Kulden kræver sine ofre. Flere af lejrboerne har vist mig en video med en ung fyr fra Algeriet, der ligger som en kludedukke i sneen. Han frøs ihjel, mens han sov, siger de.

Maham Hashmi kan ikke bekræfte dødsfaldet. Men Læger uden Grænser hører jævnligt om personer, der drukner i en af de floder, som skal krydses for at nå igennem Kroatien.

Hvordan vil du beskrive situationen her på grænsen til EU?

»Det gør mig vred, at skatteydernes penge betaler for det her. Disse push backs er ulovlige. Jeg bliver vred over, at reglerne ikke bliver fulgt«, siger Maham Hashmi.

»Sandheden er, at Den Europæiske Union, alle landene i Europa, skubber på, for at det skal være på den her måde. Det er det, der virkelig pisses mig af.«

De slog ham igen og igen

Dagen efter kører vi en times tid mod sydvest gennem det eventyrlige sneandskab, som for blot et par årtier siden var skueplads for nogle af de blodigste slag i Balkankrigen.

I byen Bihac finder vi en nedlagt køleskabsfabrik, et monumentalt skrummel af en bygning. En dystert katedral, som nu er fyldt med flygtninge. Mere end 2.000.

De bor i store, hvide telte i den halvmørke, uopvarmede fabriksfabrik. Mænd bevæger sig rastløst og søvngængeragtigt rundt på betongulvet, nogle svøbt i tæpper. Eller de sidder på hug og stirrer ned i deres mobiltelefon. Det ligner en scene fra en dystopisk science fiction-film.

»Der kommer hele tiden nye flygtninge«, siger Mite Cilkovski, som er IOM's chef i lejren, der hedder Bira.

Han viser os rundt. Nogle bor i seksmandscontainere, der kan varmes op. Og der er flere containere på vej, informerer lejrchefen. Det er ikke længe siden, de tog den her fabrik i brug, så det hele er lidt ufærdigt.

Der er 20 kilometer til grænsen fra denne lejr. Vandreturen går gennem et uvejsomt bjerglandskab, og på den kroatiske side skal man igennem et naturreservat, hvor man ikke alene risi- ▶

Jeg spiller i The Game. Og jeg taber hele tiden

Ung afghanske flygtning

BRÆKKET. Den 24-årige syrer Muhammad Ibrahim har krydset grænsen til Kroatien mange gange. Hver gang er han blevet sendt tilbage til Bosnien-Hercegovina. Senest fik han så mange tæsk af det kroatiske grænsepolit, at han brækkede armen. De tog også hans id-papirer, penge, mobiltelefon, to powerbanks plus hans sko og en taske med tøj.

kerer at støde på landminer fra krigen, men også kan møde ulve, vildsvin og søgar bjørne.

Har man penge, kan man betale en menneskesmugler mellem 10.000 og 30.000 kroner og øge chancen for at nå til italienske Trieste. De mest velbeslåede kan få en taxi til at vente på sig på den anden side af grænsen.

Men de fleste må vandre. I fabrikskallen stiller folk sig i kø for at få mad. Køen bliver længere og længere, den virker endeløs. Mændene skubber til hinanden. Råber ad hinanden, hvis nogen prøver at springe over. Der er ikke nok mad til alle, fortæller den ene efter den anden. De sortklædte vagter har nok at se til.

En gruppe rasende mænd stimler samler om mig og min blok.

»Kroatiske betjente bad mig tage tøjet af og smed mig omkuld i sneen«, siger en pakistaner.

»Så slog de mig med en lang stok på benene. De tog mine penge, min mobil, min sovepose. De tog alt. Jeg skal ikke nyde noget af at prøve igen. Glem det!«.

Og så siger han noget, der nok ville få de fleste politikere i Europa til at nikke anerkendende: »Jeg tager tilbage til Grækenland ...«.

En afghaner med en smadret hånd taler uden pause. Han hedder Anwer Khan.

»For to dage siden blev jeg angrebet af fire politifolk med skimasker. Det var tæt på grænsen til Slovenien. Det er det værste, jeg nogensinde har oplevet. Bosnierne er fine nok, men kroaterne ... Vi havde gået ti dage i skovene og var sultne. De sagde: Løb hen til den bosniske grænse og kom aldrig tilbage! En af mine venner faldt, da han løb. De slog ham igen

og igen. Men hvorfor? De behandler os som dyr!«, siger Anwer Khan.

»Men jeg bliver ved med at prøve. Jeg har intet andet valg«.

Ingen døde af sult under krigen

Vi er tilbage i Velika Kladusa. Ikke alle de strandede flygtninge bor i Miral-lejren. Nogle lejer sig ind hos private i byen eller bor i forladte bygninger. En gruppe unge afghanere byder os på te i en gammel garage, hvor gulvet er dækket af madrasser. Vi står omkring brændeovnen.

En af fyrene fortæller, at han husker fotografen og mig fra den græske havneby Patras, hvor vi sidste forår var på reportage. Han var en af dem, der hoppede over hegnet til det afspærrede havneområde og forsøgte at gemme sig på en lastbil, som skulle med færgen til Italien.

To gange lykkedes det ham at komme til Italien. Begge gange blev han sendt tilbage. En af gangene efter at have ligget krummet sammen i en bagageboks i 18 timer.

Flygtningene kaldte det *The Game*. Og det samme udtryk bruger de her ved den kroatiske grænse.

»Jeg spiller i The Game«, siger afghaneren. »Og jeg taber hele tiden«.

Uden for garagen har den lille spanske ngo No Name Kitchen stillet en skurvogn op med tre brusebade, som flygt-

ningene i Velika Kladusa og omegn frit kan benytte. Ngo'en samler også tøj ind og leverer mad til dem, der har brug for det.

Et par cafeer lidt længere inde i byen er pakket med flygtninge, som ikke nyder så meget som en kop kaffe, men kun er der for at få varmen og koble deres mobiler på internettet. Sådan leverer cafeindehaverne lidt nødhjælp.

To små restauranter går et skridt videre og serverer, med hjælp fra donorer og frivillige, ordentlig og gratis mad til flygtningene anrettet på porcelæn, med servietter, kniv og gaffel og alting. Ikke noget med at stå i kø udendørs i timevis.

Blandt de frivillige hjælpere er veteraner fra Balkan-krigen, som alt for godt husker, hvad det vil sige at flygte for livet. En af restaurationsindehaverne har skrevet sit motto på et papskilt:

»Ingen døde af sult under krigen – og ingen vil dø af sult nu«.

De skal på jungle, jungle

Men det er ikke alle lokale på disse kanter, der bryder sig om flygtningene. I Bihac har borgere demonstreret på torvet mod de tilreisende. Og i Velika Kladusa er der supermarkeder, som forbyder flygtninge adgang.

Skråt over for Miral-lejren ligger en

tankstation med en lille café. Et opslag ved indgangen bekendtgør, at der er »ingen adgang for udlændinge uden id-kort«.

En syrer og en palæstinenser fortæller mig, at de er blevet afvist på den café, så jeg inviterer dem med over til en kop kaffe for at tjekke, hvad der sker. Denne gang får de to mænd lov at slippe ind. Ingen spørger om id. Alle gæster klapper bare i og glør på os, som havde vi trådt i en hundelort.

Også det bosniske politi gør sit bedste for at genere flygtningene. Når de kommer med busser fra Sarajevo, bliver de gennet ud et godt stykke syd for Bihac og efterladt i vejkanterne.

Palæstinensereren, der hedder Choajb Tamort, fortæller, at han efter sit seneste mislykkede forsøg på at krydse grænsen blev samlet op af bosniske betjente, som tilbød at køre ham tilbage til Bira-lejren i udkanten af Bihac.

»Men i stedet kørte de os 100 kilometer mod syd. De satte os af dybt inde i en skov, der var fyldt med landminer. En mand fra Bangladesh begyndte at græde. Vi spurgte: Vil I bare have, vi skal dø?«.

»Det tog os tre dage at gå tilbage til Bihac«, siger Choajb Tamort.

Han peger ud ad vinduet mod tre mænd med rygsække, der vandrer i retning af grænsen.

»De skal på jungle, jungle«, siger Choajb Tamort.

'Jungle, jungle' er en anden betegnelse for 'The Game'. Flygtningene kalder skovene her i grænselandet for 'jungle'.

Kroaterne afviser alt

Det passer ikke, at det kroatiske politi banker og ydmyger flygtninge og mi- ▶

“
Alle landene i Europa skubber på, for at det skal være på den her måde

Maham Hashmi, talk for Læger uden Grænser

TIDSFORDRIV. I et af de store telte i den tidligere køleskabsfabrik i Bihac får en gruppe unge pakistanske mænd sig et slag kort. De har alle været her i omkring to måneder og er blevet sendt tilbage til Bosnien-Hercegovina fem gange efter at have krydset grænsen til Kroatien. De vil gerne videre til Italien, Frankrig, Tyskland og England.

RELIGION. Der bor omkring 600 flygtninge og migranter i Miral-lejren. Vinteren har dæmpet vandrelysten, så flere siger, at de først vil prøve at slippe over grænsen igen, når temperaturen stiger. Ofte er det deres tro, der holder modet oppe hos dem. »Om Gud vil«, hører man tit. Og folk breder deres improviserede bedetæpper ud mange steder.

SPISETID. Det er ikke alle beboerne i den tidligere plastikfabrik, der bryder sig om den mad, Røde Kors tre gange om dagen serverer for dem. Derfor tænder flere af mændene bål i fabriksgården om aftenen og tilbereder noget, de selv er herrer over. Hvis de altså har penge til at købe ingredienserne.

granter ved grænsen, lyder det fra Kroatiens indenrigsminister, Davor Bozovic. Ministeren har undersøgt anklagerne, hævder han ifølge New York Times, og har fundet ud af, at intet kan dokumenteres, og at der må være tale om en ondskabsfuld smædekampagne mod hans land.

I oktober skrev Davor Bozovic i et brev til Europarådet, at EU nogle måneder tidligere havde instrueret medlemslandene i at »tage alle nødvendige retslige og administrative midler i brug for at forhindre den uønskede trafik over grænsen.

Da Kroatiens ministerpræsident Andrej Plenkovic i august besøgte den tyske kansler Angela Merkel i Berlin, anerkendte Merkel de kroatiske grænsebetjentenes indsats. Kroatien har i fem år været medlem af EU, men er endnu ikke med i grænsesamarbejdet Schengen.

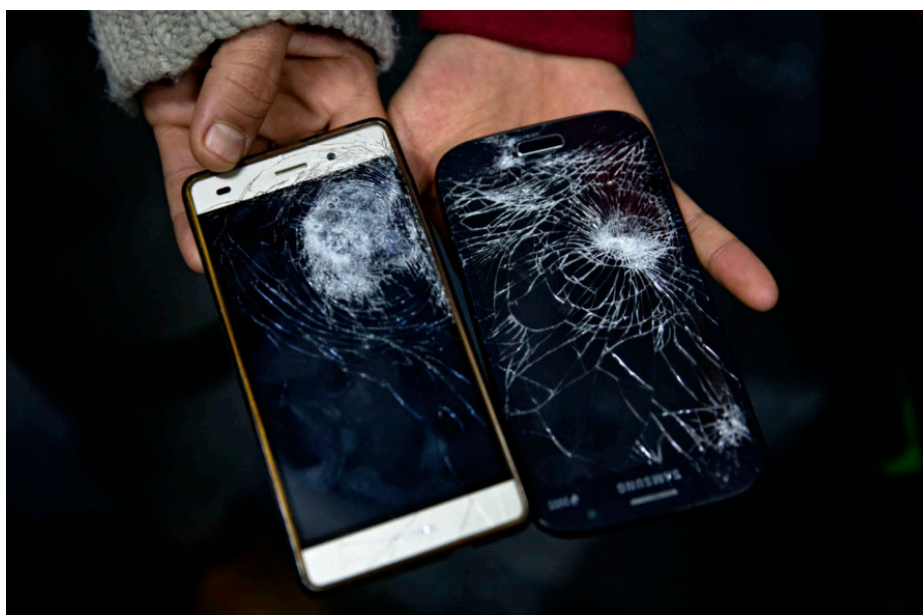
Hvis kroaterne bliver ved med at håndtere grænsekontrollen som nu, vil det være med til at bane vejen for et Schengen-medlemskab, lod kansleren forstå.

»I gør et fremragende arbejde ved jeres grænser, og det vil jeg rose jer for«, sagde Angela Merkel.

Ellers har der mest været tavshed fra EU's side.

Og selv om IOM flere gange har opfordret til at indlede en undersøgelse af voldsanklagerne, er der endnu ikke sket noget som helst.

»Jeg mener, at der er fortalt tilstrækkeligt mange historier om grænsevold til, at der burde iværksættes en international undersøgelse. Det ville være godt for alle parter«, siger Peter Van der Auwerert i telefonen fra Sarajevo. Han er chef for IOM - International Organization for

SMADRET. Når man er på flugt, er mobiltelefonen lige så vigtig som mad og ordentlige sko. De kroatiske grænsevagter smadrer nærmest rutinemæssigt telefonerne, når de fanger folk.

Migration - i Bosnien-Hercegovina.

Peter Van der Auwerert konstaterer i øvrigt, at kroaterne - trods deres tilsyneladende brutale fremfærd - ikke har haft held med at lukke grænsen.

Ud af de cirka 24.000 mennesker, der

sidste år forsøgte at krydse grænsen til Kroatien, befinder blot 4.000 sig lige nu i Bosnien-Hercegovina. Det betyder, at det faktisk er lykkedes omkring 20.000 at komme videre til EU.

Og når foråret kommer med mere gunstige temperaturer, vil antallet stige, er Peter Van der Auwerert sikker på.

»For hvis du ser det fra en migrants synsvinkel, så har 20.000 ud af 24.000 klaret den. Indtil videre har volden ikke afholdt folk fra at prøve.«

»Selv familier med små børn forsøger, selv om de tit vender tilbage med historier om vold.«

Blod, blod, blod ...

Mørket sænker sig over Miral-lejren. Bag rækken af opstillede festivallokummer i fabriksgården tænder grupper af mænd bål for at tilberede noget mad, der smager mere hjemligt end det, Røde Kors serverer.

Her støder jeg igen ind i Haris Haq,

MADMANGEL. I den store Bira-lejr i den tidligere køleskabsfabrik i Bihac klager den ene efter den anden over, at der ikke er tilstrækkeligt mad til de mere end 2.000 beboere. Kun tre fjerdele bliver mætte. Derfor opstår der konstant uro og ballade i den lange madkø, fordi nogle prøver at mase sig fremad.

den optimistiske rohingya, som drømmer om Danmark.

Hvad skete der i Myanmar, spørger jeg. Han fortæller, at han den dag i august 2017, da den burmesiske hær angreb hans landsby, passede sit job på et autoværksted i en nærliggende by.

Han skyndte sig hjem og nåede frem til huset, han boede i med sine forældre og sine tre søstre. Her fandt han to af sine søstre. Myrdet.

»Jeg så mine søstres lig. Der var blod ...

Udenfor så jeg burmeserne drikke blod«, siger Haris.

Han hakker i det. Gentager de samme ord.

»Blod. Blod. Blod. De drak blod. Og de spiste ligene. Burmeserne. Spiste lig ...«.

De stegte ligene?

»Ja, de stegte dem ... Tilberedte ligene«, stammer Haris.

Fotografen og jeg har to gange besøgt verdens største flygtningelejr i Bangladesh, som mindst 700.000 rohingyaer

LANGVEJS. Nur Alam (tv) og Haris Haq flygtede for snart halvandet år siden fra Myanmar. De er rohingya-muslimer og tog flugten, da deres landsbyer blev terroriseret af burmesiske soldater.

fra Myanmar er flygtet til siden august 2017. Jeg har talt med utallige og hørt de mest rædselsvækkende historier om massevoldtægter, brændende landsbyer og babyer, som burmesiske soldater kastede levende i flammerne.

Men det er første gang, jeg hører, at burmeserne spiste lig.

Jeg gransker Haris' ansigt for at vurdere, om han binder mig noget på ærmet. Spørger yderligere ind til det. Han er urokelig. De spiste lig. Drak blod. Han virker hundrede procent troværdig.

»Kampen begyndte igen, og jeg løb«, fortsætter han. »Mange, mange mennesker flygtede. Mange, mange mennesker døde. Myanmars hær skød på alle ...«.

»Jeg løb til den indiske grænse. Fem gange forsøgte jeg at krydse grænsen og blev sendt tilbage af grænsepolitiet. Sjette gang lykkedes det mig at komme ind i Indien. Sammen med mine to venner«.

Hvad skete der med resten af din familie?

»Jeg ved det ikke. Min mor, min far og den tredje søster. Jeg ved ikke, hvor de er. Om de er døde. Nu er der kun mig. Og mine to venner«, svarer Haris.

Det er tre måneder siden, de nåede frem til den her lejr i Velika Kladusa, hvor andre beboere hver eneste nat kommer snigende og føler på deres lommes, mens de sover. Indtil videre har de kun prøvet at komme til Kroatien en enkelt gang. De nåede også over grænsen og ind i naturreservatet.

Om natten lagde de sig til at sove i junglen. Haris blev vækket af et brøl. Han illustrerer: »WWRRAAEE ...«. Det må have været en bjørn. De løb forfærdede videre. Indtil de blev arresteret af kroatisk politi og kølet tilbage til Bosnien.

Men de bliver ved med at prøve. De bliver ved. For de vil til Danmark.

Jeg ser ind i Haris' venlige øjne og beslutter, at andre må tage sig af at afmontere den drøm.

jacob.ehrbahn@pol.dk
kjeld.hybel@pol.dk